

Nr 6

Utrikesutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av överenskommelser med vissa OEEC-länder rörande reglering av fordringar och skulder i anledning av den europeiska betalningsunionens likvidation, m. m.

Genom en den 29 oktober 1959 dagtecknad, till utrikesutskottet hänvisad proposition, nr 179, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden samma dag äskat riksdagens godkännande av de överenskommelser, som för Sveriges del träffats med OEEC-länderna Danmark, Frankrike, Grekland, Island, Norge, Portugal, Schweiz, Storbritannien och Turkiet, vilka stode i skuldförhållande till Sverige, samt Belgien, Italien, Nederländerna, Tyskland och Österrike, vilka senare hade fordringar å Sverige, rörande reglering av dessa fordringar och skulder i anledning av den europeiska betalningsunionens likvidation, samt vidare föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa uppgörelse om de smärre ändringar som kunde bli erforderliga i de sålunda ingångna överenskommelserna eller att till riksbanksfullmäktige delegera denna befogenhet, dels uppdraga åt riksbanken att omhänderha såväl skuldtjänsten som värden av de svenska fordringarna, dels ock bemyndiga riksbanken att påtaga sig kredit- och kursriskerna för de berörda fordringarna och skulderna.

Chefen för finansdepartementet har i anslutning till framställningen rörande dessa ämnen anfört bl. a. följande:

»Under sin mer än åttaåriga tillvaro har den europeiska betalningsunionen, EPU, genom att erbjuda en mekanism för clearing av överskott och underskott i de löpande betalningarna mellan OEEC-länderna och genom att tillhandahålla automatiska krediter av betydande storleksordning spelat en viktig roll i dessa länders strävan att successivt övergå från ett system med restriktiva och huvudsakligen bilaterala handels- och betalningsarrangemang till en ordning med multilateral handel och friare förhållanden i valutaförbindelserna. I samband med att en mera allmän övergång till yttre konvertibilitet ägde rum i OEEC-länderna, upphörde EPU den 27 december 1958 att gälla och efterträddes av det europeiska monetära avtalet, EMA.

Såsom i det föregående nämnts, innehåller EPU-avtalet detaljerade beslutsmelser rörande förfarandet vid unionens likvidation. Vid EPU:s slutavräkning konstaterades, att de svenska fordringarna utgjorde, i svenskt mynt, omkring 364 miljoner kronor, placerade hos nio länder, medan skulderna uppgick till omkring 359 miljoner kronor, fördelade på fem länder.

Vid de förhandlingar som under våren 1959 förts mellan Sverige och övriga OEEC-länder om grunderna för en avveckling av sålunda uppkomna

fordringar och skulder har en ledande princip från svensk sida varit att söka följa de riktlinjer som anges i EPU-överenskommelsen, nämligen att tillämpa en löptid för krediterna på tre år och en räntesats på 2 3/4 procent. I flertalet fall har dessa regler i huvudsak kunnat tillämpas, medan i vissa fall avvikelser har gjorts, nämligen i förhållande till Grekland, Island och Norge. De svenska fordringarna på dessa länder har erhållit en återbetalningstid på sju år, medan räntan varierar mellan 3 och 4 procent. Såsom nyss anförts gäller enligt ett OEEC-beslut år 1955 även för fordringen på Turkiet en återbetalningstid på sju år. Räntan är här 2 3/4 procent. Vid samtliga förhandlingar har, med förbehåll för riksdagens godkännande, överenskommelse kunnat nås om villkoren för reglering av fordringar och skulder. De sålunda träffade uppgörelserna, som riksbanksfullmäktige för sin del godkänt, synes mig innebära en tillfredsställande avveckling av EPU:s verksamhet och bör vara godtagbara för svensk del, varför de ifrågasvarande avtalen torde föreläggas riksdagen för godkännande.»

I fråga om överenskommelsernas innebörd får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot att de här avsedda överenskommelserna godkännas eller mot vad Kungl. Maj:t eljest hemställt och får, under återopande av vad i förutnämnda statsrådsprotokoll över finansärenden anförts, hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition,

dels meddela av Kungl. Maj:t äskat godkännande av de överenskommelser som träffats med Belgien, Danmark, Frankrike, Grekland, Island, Italien, Nederländerna, Norge, Portugal, Schweiz, Storbritannien, Turkiet, Tyskland och Österrike rörande reglering av fordringar och skulder i anledning av den europeiska betalningsunionens likvidation,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa uppgörelse om de smärre ändringar som kan bli erforderliga i de sålunda ingångna överenskommelserna eller att till riksbanksfullmäktige delegera denna befogenhet,

dels uppdraga åt riksbanken att omhänderha såväl skuld-tjänsten som vården av de svenska fordringarna,

dels ock bemyndiga riksbanken att påtaga sig kredit- och kursriskerna för de berörda fordringarna och skulderna.

Stockholm den 8 december 1959

På utrikesutskottets vägnar:

NILS AASTRUP

Vid ärendets behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Aastrup, Strand, Torsten Bengtson, Elmgren, Ewerlöf, Boheman, Boman* och Aspling; samt

från andra kammaren: herrar Thapper*, Ericsson i Kinna, Bengtsson i Halmstad, Gustafsson*, Cassel, Åkerström och Kärrlander.

* Ej närvarande vid justeringen.